

Salvați Copiii România recomandă renunțarea la posibilitatea unităților de învățământ liceal de a organiza examene proprii de admitere la liceu: vor crește costurile ascunse ale educației, mai ales incidența și costul meditațiilor și se va adânci inechitatea din sistem

București, 18 august 2026: Organizația Salvați Copiii România solicită revizuirea posibilității unităților de învățământ liceal de a organiza examene proprii de admitere la liceu, considerând că favorizează menținerea inechităților din educație și creează avantaje competitive elevilor din familii care pot asigura meditații copiilor. O consultare¹ realizată recent de Organizația Salvați Copiii în rândul elevilor cu vârsta între 10 și 17 ani arată că aproape jumătate dintre respondenți (43%) fac meditații, iar cea mai mare incidență a fenomenului se înregistrează în rândul celor cu vârsta gimnaziului (57% vs 35% în cazul liceenilor). Dintre copiii ce spun că merg la meditații, mai mult de jumătate (55%) urmează meditații la cel puțin două materii. Odată cu adăugarea unor forme și discipline suplimentare de examinare, ne putem aștepta ca incidența și costul meditațiilor să crească, iar echitatea admiterii în învățământul liceal să aibă și mai mult de suferit. Organizația amintește că OCDE a recomandat ca orientarea/direcționarea elevilor la trecerea spre învățământul secundar superior să țină seama de mai multe dovezi privind aptitudinile și interesele, nominalizând expres notele din clasele a VII-a și a VIII-a².

Oportunitatea și fezabilitatea acestei recomandări trebuie analizate în contextul în care Ministerul Educației a finalizat proiectul noilor standarde de evaluare în învățământul preuniversitar, fapt de natură a crea premisele pentru un sistem unitar și coerent de notare. Or, unitățile de învățământ liceal dobândesc dreptul de a organiza propriile concursuri de admitere în clasa a IX-a, iar repartizarea computerizată la licee se va desfășura exclusiv pe baza mediei obținute la evaluarea națională de la finalul clasei a VIII-a, neexistând nicio referire la transdisciplinaritatea evaluării și nici la evaluarea competențelor de utilizare a calculatorului, însușirea unei limbi de circulație internațională, ori proba de evaluare a competențelor civice și sociale. Mai mult, nu este prevăzut un cadru de prevenire a faptelor de corupție în procesul de elaborare a subiectelor și organizare efectivă a concursului de admitere.

Lipsa unei fundamentări bazate pe dovezi

Proiectul de metodologie nu este însoțit de o evaluare preliminară a impactului. În absența unui asemenea instrument, decizia de a permite selecția la nivelul unității de învățământ rămâne o opțiune de politică publică asumată fără o cuantificare prealabilă a costurilor pe care le transferă familiilor și fără o estimare a efectelor asupra elevilor care nu vor putea participa la concurs.

În plus, introducerea concursului propriu de admitere nu se sprijină pe o evaluare a practicilor de selecție deja existente în sistemul românesc de învățământ. Probele de aptitudini organizate de liceele vocaționale și probele de verificare a cunoștințelor de limbă modernă sau maternă, pentru clasele bilingve și cu predare intensivă, constituie forme de selecție la nivelul unității de învățământ care funcționează de ani de zile, inclusiv în sesiunile de admitere din 2025 și 2026. Ministerul Educației dispune, prin urmare, de cel puțin două cohorte consecutive de date administrative privind cine se înscrie la aceste probe, cine este admis și cu ce pregătire prealabilă, însă nu a publicat nicio analiză a acestora. Extinderea unui mecanism de selecție, în lipsa evaluării mecanismelor similare aflate deja în funcțiune, transformă o generație întreagă de elevi în primul test al propriei politici publice.

Totodată, punerea în consultare publică a proiectului la data de 14 august 2026, în perioada vacanței de vară, pentru o generație care începe clasa a VIII-a la 7 septembrie 2026, reduce semnificativ posibilitatea reală de participare a celor direct vizați. Termenele propuse legate de avizarea de către inspectoratele școlare a

¹ https://www.salvaticopiii.ro/sites/ro/files/2026-03/202405_obiceiuri_sanatoase_de_urcat.pdf

² https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2025/05/education-and-skills-in-romania_fa70005b/594cbb5d-en.pdf

procedurilor proprii până la 15 septembrie 2026 și publicarea acestora pe site-urile liceelor până la 1 octombrie 2026, plasează familiile în situația de a lua decizii strategice privind traseul școlar al copilului într-un interval de câteva săptămâni, ceea ce contravine interesului superior al elevilor, principiu fundamental al Legii 198/2023 a învățământului preuniversitar.

Argumente de echitate/ Costurile ascunse ale educației

Și în prezent, pregătirea elevilor pentru examenele naționale se bazează semnificativ pe meditații, astfel încât statutul socioeconomic al familiei (respectiv capacitatea acesteia de a acoperi costurile meditațiilor) influențează major rezultatele obținute de elevi la examene. Presiunea asupra elevilor și familiilor lor a ajuns în punctul în care unele familii plătesc doi meditari pentru aceeași disciplină, pentru a fi sigure de rezultatul copilului la evaluarea națională. Această supralicitare a nevoii unei pregătiri superioare, pe care sistemul public e departe de a o putea oferi, măsoară nu atât ambiția părinților, cât mai ales diferențele considerabile dintre licee, atât în calitatea actului educațional, cât și în capacitatea de a oferi copiilor siguranța fizică și emoțională, cunoscând riscurile legate de violență, consumul de droguri și infracționalitate în spațiile școlare.

Părinții sunt nevoiți să plătească, în medie, aproape 10.000 de lei anual pentru meditații, after school și materiale didactice, arată un sondaj Salvați Copiii România, pe baza datelor culese la finalul anului 2024. Astfel, comparativ cu anul 2021, costul mediu anual suportat de părinți pentru educația copiilor crește cu aproximativ 3.100 de lei, până la 9.818 de lei anual. Cele mai importante creșteri sunt cele legate de meditații, aproximativ 3.700 lei și after school, aprox. 2.500 lei. În acest context, Salvați Copiii România a atras în mod repetat atenția asupra discriminării la care sunt supuși copiii din medii vulnerabile și propune o serie de măsuri menite să restabilească accesul egal al tuturor copiilor la educație de calitate.

Costul mediu total anual crește odată cu vârsta copilului, de la 6.803 în cazul ciclului primar, la 10.781 la gimnaziu și 12.119 la liceu.

Principalele date din anchetă:

- Meditațiile sunt menționate ca un cost asociat educației de 48% dintre părinți. Analizând pe niveluri de educație, observăm niveluri similare pentru gimnaziu și liceu (64%, respectiv 66%) și un nivel mult mai redus, dar totuși impresionant, în cazul elevilor din ciclul primar (19%). Deși nu toți respondenții apelează la meditații pentru copiii lor, atunci când apar, meditațiile reprezintă al doilea cost ca nivel mediu, atingând pragul de 6.234 lei. După cum era de așteptat, cei mai mulți dintre respondenții care apelează la meditații pentru copiii lor fac acest pas în vederea pregătirii pentru examenele naționale (58%), următorul motiv fiind recuperarea materiei pe care copilul nu reușește să o parcurgă la clasă (36%) și îmbunătățirea performanțelor deja atinse de copil (32%).
- Incidența meditațiilor este cea mai ridicată în București (60%), cu aproximativ 20 puncte procentuale mai ridicată decât alte orașe și mediul rural.
- Majoritatea copiilor fac meditații la matematică, limbi străine și limba română. Materii precum informatica, fizica, chimia sau biologia apar ca subiect de meditații majoritar la liceu, în celelalte cicluri de studii având o incidență marginală.
- Costul lunar al meditațiilor este de aproximativ 1.000 de lei, iar un copil face, de regulă, meditații la două materii.
- Costul meditațiilor este resimțit ca un efort semnificativ, care presupune amânarea unor cheltuieli necesare, de aproximativ 25% dintre respondenții ai căror copii le urmează.
- În funcție de venitul gospodăriei, observăm că incidența meditațiilor este mai scăzută (35pp vs. 48pp total eșantion), în cazul familiilor care câștigă sub 5.000 de lei net, se menține constantă în jurul valorii de 50pp în cazul familiilor care câștigă între 5.000 și 20.000 lei lunar și crește la o valoare de aproximativ 65% peste acest prag de venit.

Starea educației, după Evaluarea Națională

Rezultatele Evaluării Naționale din 2026 arată că mai puțin de două treimi (64,91%, respectiv 113.316 din cei 174.567 înscriși în urmă cu nouă ani) dintre elevii intrați pe pragul școlii acum nouă ani au reușit să obțină medii peste 5, iar situația în plan teritorial este și mai îngrijorătoare, diferențele dintre județe fiind și de peste 40 de puncte procentuale între extreme: astfel, ponderea mediilor peste 5 din județul Călărași este de 43,06%, în vreme ce în București vorbim despre o pondere de 84,06%. Mai puțin de jumătate dintre elevii care au susținut toate probele de examen au obținut medii peste 7 (48,47%), fapt care este de natură a pune sub semnul întrebării măsura în care România reușește să asigure accesul la o educație relevantă și de calitate tuturor copiilor.

Pornind de la aceste constatări, Salvați Copiii România a adresat Ministerului Educației un set de recomandări menite să crească rezultatele pozitive ale elevilor și să reducă decalajele teritoriale, printre care: instituirea unui sistem de avertizare timpurie a abandonului pentru identificarea elevilor cu risc și instituirea unor măsuri de sprijin prin parteneriate formalizate cu serviciile sociale locale, reglementate printr-un protocol sau prin norme metodologice comune cu Ministerul Muncii; extinderea programelor de remediere, Școala după Școală și A Doua Șansă, împreună cu asigurarea unei mese sănătoase, în toate comunitățile vulnerabile, organizarea separată a claselor a VIII-a și introducerea unor garanții de calitate pentru colectivele mici de elevi din mediul rural, pentru reducerea predării simultane în anul terminal.

Raportul OCDE Education and Skills in Romania (2025)³ constată că gruparea elevilor în funcție de nivelul de performanță este deja ridicată în România prin comparație internațională și că admiterea în învățământul liceal se întemeiază, în mare măsură, pe rezultatul academic obținut la evaluarea națională și, într-o măsură mult mai redusă, pe interesele și aptitudinile elevilor. Măsura propusă nu corectează această caracteristică a sistemului, ci o amplifică.

Argumente legate de bunăstarea emoțională și sănătatea mintală a copiilor

Datele Organizației Mondiale a Sănătății⁴ arată că, la vârsta premergătoare trecerii spre liceu, elevii români resimt cel mai ridicat nivel de presiune în legătură cu sarcinile școlare (61% dintre fete și 52% dintre băieți indicând niveluri ridicate). Dincolo de faptul că ponderea elevilor români care se confruntă cu acest fenomen este mult mai ridicată decât media OMS, îngrijorător este și faptul că fenomenul este în creștere în țara noastră.

	11 ani - fete	11 ani - băieți	13 ani - fete	13 ani - băieți	15 ani fete	15 ani băieți
RO 2022	34	32	61	52	52	45
Ro 2018	30	28	48	43	51	38
Ro 2014	14	18	33	25	39	33
Media HBSC 2022	32	29	53	40	62	43

Calendarul propus concentrează într-un interval de trei săptămâni ceea ce reprezintă deja momentul cu cea mai mare încărcătură emoțională din parcursul școlar. Potrivit proiectului, probele evaluării naționale se desfășoară în perioada 22–25 iunie 2027, rezultatele finale se afișează la 7 iulie, probele concursului de admitere sunt programate la 9 și 12 iulie, iar rezultatele finale ale acestuia la 15 iulie. Un copil de 14–15 ani ar urma astfel să susțină, în opt zile de la aflarea rezultatelor unui examen național, alte două examene de care depinde accesul la unitatea de învățământ dorită.

³ https://www.oecd.org/en/publications/education-and-skills-in-romania_594cbb5d-en.html

⁴ Badura P, Eriksson C, García-Moya I, Löfstedt P, Melkumova M, Sotiroska K et al. A focus on adolescent social contexts in Europe, central Asia and Canada. Health Behaviour in School-aged Children international report from the 2021/2022 survey. Volume 7. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2024. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

Pentru elevii care nu sunt admiși, măsura introduce un al doilea moment de respingere, asociat de această dată explicit cu numele unei unități de învățământ, la o vârstă la care imaginea de sine și sentimentul competenței școlare sunt în plină formare. Literatura privind efectele selecției timpurii documentează constant scăderea așteptărilor educaționale și a motivației în rândul elevilor plasați în trasee percepute ca inferioare, cu consecințe asupra parcursului ulterior care depășesc cu mult diferența reală de nivel dintre aceștia și colegii admiși.

Și anchetele Organizației Salvați Copiii scot în evidență timpul semnificativ pe care elevii îl alocă sarcinilor școlare, mai ales în cazul elevilor de gimnaziu. Astfel, rezultatele consultării cu elevii arată că un copil alocă școlii și pregătirii temelor aproximativ 8 ore zilnic, dar pentru 4 din 10 copii timpul alocat școlii și temelor este de 10 ore zilnic. Nivelul de încărcare cu privire la timpul necesar pregătirii temelor atinge nivelul maxim în cazul elevilor de gimnaziu: doar 20% dintre elevii din ciclul primar spunând că petrec peste 3 ore pentru această activitate, comparativ cu 41% dintre elevii de gimnaziu și 36% dintre elevii de liceu.

În raport cu argumentele prezentate, **Organizația Salvați Copiii România formulează următoarele recomandări:**

- Renunțarea, în cadrul metodologiei-cadru, la posibilitatea unităților de învățământ liceal de a organiza concursuri proprii de admitere și menținerea repartizării computerizate ca mecanism unic de admitere în învățământul liceal de stat, cu excepția probelor de aptitudini pentru filiera vocațională.
- Dacă această opțiune este menținută, amânarea aplicării ei până la finalizarea și publicarea unei evaluări preliminare de impact și până la parcurgerea unei consultări structurate cu elevii și după organizarea unei consultări naționale structurate cu elevii din clasele a VII-a și a VIII-a, prin Consiliul Național al Elevilor și prin consiliile elevilor din unitățile de învățământ, ale cărei rezultate să fie publicate și reflectate în forma finală a metodologiei.
- Direcționarea prioritară a resurselor către măsurile care se adresează celor aproape jumătate dintre elevi care nu ating nivelul minim de competență: sistemul de avertizare timpurie a abandonului, extinderea programelor de remediere, Școala după Școală și A Doua Șansă, și masa sănătoasă în toate comunitățile vulnerabile cu perspectiva extinderii la nivel național.
- Publicarea anuală a unui raport public de monitorizare privind profilul candidaților și al elevilor admiși prin concursurile organizate de licee, ca instrument de verificare a efectelor reale ale măsurii.

Persoană de contact:

Roxana Paraschiv, Coordonator program – roxana.paraschiv@salvaticopiii.ro, tel. 0745.664.674.

Despre Organizația Salvați Copiii

De 36 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul copilului. În cele peste trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili, și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente, pentru asigurarea interesului superior al copilului. Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg. În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară în prezent programe în peste 100 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. Peste 4.522.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.